

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG

IX évfolyam 273. szám

1928 December 15 szombat

5689 év Tébét 2

Dr. Ramaseter Róbert
Disztr. 2. II. 8. Budapest

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A választások végső eredménye

321 nemzetiparasztpárti, 4 zsidó nemzeti, 15 magyar, 13 liberális, 11 német, 9 szociáldemokrata, 5 Averescu-Jorga, 5 lupista és 4 pártonkívüli képviselője lesz a kamarának

Bukarest-Bukarest, december 14. Az Uj Kelet (újságjától.) Hivatalosan jelentik, hogy a belügyminisztériumhoz valamennyi vármegye választási eredményeinek hivatalos listája beérkezett és ennek alapján a minisztérium választási módját összeállította a végleges eredményeket a következők szerint:

Összesen leadtak: 2 millió 840 041 szavazatot, ebből megsemmisítettek 53 ezer 321 szavazatot, tehát 1.88 százalékot. Az érvényes szavazatok közül a nemzeti parasztpárt listája kapott 2 millió 208 ezer 518 szavazatot, tehát 77.76 százalékot. A liberális párt szavazatainak száma 185.514, tehát 6.53 százalékot. A magyar párt 171.017 szavazathoz jutott, ami 6.02 százalékot felel meg. A Jorga-Averescu koalíció szavazatainak száma 70.054, 2.49 százalékban. A Lupu-fele parasztpárt 71.196 szavazatot kapott, vagyis 2.52 százalékot. A LANC szavazatainak száma 32.266, vagyis 1.14 százalék. A munkás paraszt blokk 38.343 szavazathoz jutott, ami 1.35 százalékot felel meg. A párton kívüliek szavazatainak száma 8085, vagyis 0.28 százalék. Ezek alapján az új parlament összetétele a következő lesz:

nemzeti parasztpárt	321
nemzetipárti	11
szociáldemokrata	9
zsidó nemzeti	4
pártonkívüli (újságírók)	4
összesen	349

szület a kormány listáján választották meg. Azonkívül 13 liberális, 5 Averescu-Jorga párti, 5 Lupu-párti és 15 magyar-párti. Ezen utóbbiak közül 8 a székely megyékből, ahol a magyar párt abszolút többséget ért el és 7 a legkedvezőbb százalékot elért megyékből.

zeti parasztpártnak szinte megörömetlen citadellája.

A kormánypart listáján kerül be a parlamentbe az erdélyi zsidóságnak két reprezentánsa, dr. Fischer József és dr. Fischer Tivadar. Ugyancsak kormány-

párti listán lettek megválasztva a szociáldemokraták jelöltjei: dr. Lucian Sándor Arad, Jumaica József Bihar, Fluera János Hunyad. Végül kormánypart listán került be Erdélyből a parlamentbe két német képviselő.

Kik fogják képviselni Erdélyt a parlamentben

A 122 erdélyi mandátumon a választások eredményei alapján a következők osztoznak

Alsófehérmegye: Maniu Gyula, Candiu David, Ionel Risoa, Alexandru Baba, Ion Onitiu (teljes kormánylista).

Aradmegye: Pop-Csiesó István dr. Victor Hotoran, M. Adam, Alexandru Vlad, M. Cozma, Julian Bornea, Hanz Beller (német), dr. Lucian Sándor, (szoc. dem.)

Magyar Párt: dr. Parec Bela.

Biharmegye: dr. Aurel Lazar, dr. Gheorghe Crisan, dr. Teodor Rocsin, dr. Victor Carade, dr. Fischer Tivadar (Zsidó Választási Blokk), Popa Teodor, Josif Iumanca (szoc. dem.) Gheorghe Popescu kormánypart listán.

Magyar Párt: Hegedüs Nándor.
Brassómegye: dr. Petru Debu. Kömer Frigyes (német), a kormánypart listáján. Magyar Párt Szabó Béni.

Csikmegye: Gh. Moroian a kormánypart listáján.

Magyar Párt: dr. László Dezső és dr. Viller József a magyar parlamenti csoport titkára.

Nincs kizárva, hogy ebben a megyében a magyar part a harmadik mandátumot is megkapja, amely ebben az esetben dr. Bity Arpádra esik.

Kolozsmegye: dr. Emil Hatiegan, dr. Aurel Socol, Ghiulea Nicolae egyetemi tanár, dr. Serban Mihai, a gazdasági akadémia dékánja és dr. V. V. Tilea. A kormánypart listáján.

Magyar Párt Vásárhelyi János.

Fogarasmegye: dr. Aurel Dobrescu, Octavian Stoicita és Ion Clopotel, a Patria főszerkesztője. (Teljes kormánylista).

Hunyadmegye: dr. Aurel Vlad, Onciu Nerva, Emil Selariu, Mihail Tirea, Horia Maniu, Ion Fluera (szoc. dem.), Nicolae Bogdan Aurel Birtolon, Valeriu Marza. Teljes kormánylista.

Máramorosmegye: dr. Ilie Lazar, dr. Fischer József Zsidó Választási Blokk), Dancus Iltiu, dr. Vasile Filipciuc. Teljes kormánylista.

Máramarosmegye: dr. Ilie Lazar, dr. egészségügyi miniszter, dr. Adrian Popescu, dr. Alexandru Ceisanu, Arion

Popa, dr. Ion Bezalac a kormánypart listáján.

Magyar Párt dr. György József.

Naszódmegye: Leonida Pop, Tudor Pop, dr. Konert (német) teljes kormánylista.

Udvarhelymegye: dr. Virgil Solomon, a kormánypart listáján.

Magyar párt: Gróf Bethlen György, Laár Ferenc, Abrudbányai Ede.

Szatmármegye: Mihai Popovici pénzügyminiszter, Alexandru Breban, Augustin Popa, dr. Victor Marcu a kormánypart listáján.

Magyar Párt dr. Paál Árpád.

Szilágymegye: dr. Victor Deleu, Gavril Osián, Aurel Tilea, dr. Gheorghe Valean dr. Juliu Coroian a kormánypart listáján.

Magyar Párt báró Jósika János.

Szamosmegye: dr. Vaida-Voevod Sándor belügyminiszter, dr. Liviu Micsa, dr. Dumitru Maci esperes, Ghita Pop a kormánypart listáján.

Magyar Párt Bene Ferenc.

Krassómegye: Boeriu tábornok, Bratu Nicolae, Rudolf Bretsch német, Pompiliu Simonetti és dr. Mironiu Stoichita. Teljes kormánylista.

Szörénymegye: Ion Lugosani miniszterelnökségi államminiszter, dr. Ioan Jucu, Grigore Popescu, Sergie Morariu, Titus Olariu és Grigore Ion. Teljes kormánylista.

Nagyküküllőmegye: Dionizie Roman, Hanz Otto Róth (német), Petre Vlad a kormánypart listáján.

Magyar Párt Apáthy Gyula.
Kisküküllőmegye: dr. Ion Coitor, Harie Holom, dr. Ion Bianu a kormánypart listáján.

Magyar Párt: ifj. dr. Barabás Béla.

Temestorontul: Sever Bocu, Francisco Kreuter (sváb), Coriolan Bovian, Alexandru Iancu, Aurel Leucuta, Reuter Imre (sváb), Misa Vasilescu, Lotar Raduceanu (soc. dem.) Gheorghe Zana a kormánypart listáján.

Magyar Párt: Ambrózy Andor.

Todamegye: dr. Valer Moldovan, Juliu Capalneau és dr. Ionel Pop a kormánypart listáján.

Magyar párt: ifj. dr. Barabás Béla.

Háromszékmegye: dr. Voicu Nitescu, Erdély minisztere a kormánypart listáján.

Magyar Párt: báró Szentkereszthy Béla, dr. Jakabffy Elemért.

A miniszterek mandátumai

Maniut három helyen: Bukarestben, Alsófehériben és Szilágyban választották meg. A három mandátum közül az alsófehérmegyei tartja meg, ahová már ugyszólván tradíció húz. A magyar parlamentbe is mindig az alsófehérmegyei románok jutnak. Mihalac et Mas cel- és Prahova megyében választották meg. Az előbbi tartja meg.

Vaida-Voevod Szamosban, Vlad Aurel Hunyadban, Raducanu Ialomitában, Costachescu Jasiban, Iunian Gorjban, Popovici Mihály Szatmárban, Mironescu Romanatiban, Madgearu Ilfovban, Pan Halipa Lapusnában, Voicu Nitescu Brassóban és Háromszéken, Bocu Sever Temes megyében, Dan Sever Marosvásárhelyt, Lugosanu Szörényben, Saneiu-Saveanu Csernovicban, Ionitescu Ilfovban és Vlascában, Mirto Teleanban és Dobrescu Fogarasmegyében kaptak mandátumot.

15-én, szombaton este 8-kor

az Építőiparosok Otthonában nagyszabású műsorral, a zsidó ifj. szervezetek

Chanuka ünnepén

Fischer Tivadar parlamenti képviselő

tart ünnepi beszédet.

Ingyen kap minden vevő egy kellemes ajándékot az „IDEAL” kalapüzletben
Cal. R. Ferdinand (v. Wesselényi ucca) 8. szám. (Sipos-ház)
A legdivatosabb bársony, filc, Sólé és Velour női kalapok vételáron alul a található készlet miatt.
Férfikalapokat 48 óra alatt a legszebben formál és alakít gyári áron.

Az első tiszta választások visszhangja a bukaresti sajtóban

A súlyos vereséget szenvedett ellenzéki pártok sajtóorganumai „választási terror“-t emlegetnek

Bucuresti-Bukarest, december 14. A bukaresti sajtó az eddigi többé-kevésbé véglegesnek mondható eredmények alapján természetesen élénken kommentálja a választások kiemelését. A nemzeti parasztpárt sajtója és a független lapok: Adeverul, Dimineata, Lupta, Curentul, Cuvantul egyöntetűen megállapítják, hogy soha még Romániában hasonló szabad választások nem voltak. A lapok egyöntetűen megállapítják, hogy a szerdai választások a parlamentarizmusnak egy civilizált és nyugateurópai nivót jelentő éráját kezdték meg Romániában. Ami az eredményt illeti, valamennyien egyetértenek abban, hogy a nemzeti parasztpárt hatalmas győzelme nem kelt meglepetést. Az Adeverul következőket írja többek között:

Románia első igazi parlamentje

Míg a parlamentaris rendszer mind- eddig paródia volt csupán Romániában, mert erőszakkal és hamisítással fabrikáltak maguknak többséget a kormányok, — a december 12-ki választás a háboru utáni Románia első igazi parlamentjét adja az országnak. A politikai pártok tényleges erejükhöz megfelelően lesznek benne képviselve. A nemzeti parasztpárt az 1926-os averescanus és az 1927-es liberális választások alatt 69, majd 54 mandátumot kapott, a legszörnyűbb terror ellenére is. Ha azok a választások szabadok lettek volna, kétségtelenül megbukott volna a liberális és az averescanus-kormány is. A választások szabadsága és a nemzeti parasztpárt győzelme megerősítik a régénstancs preszizsát is, a melynek határozatát az ország kategóri- kus akaratá ratifikálta. A szerdai választásokkal politikai életünk a törvényesség és az igazságosság alapjaira helyezkedett.

Az ország utéli a turbulens csoportok fölött

A „Lupta“ „Verdikt“ címmel ir- vércikket és a következőket írja: „Sem az antiszemita, sem a kommunisták nem jutottak be a parlamentbe. Nem az ostromállapot, hanem a választók utasították vissza: és a Maniu-kormány érdeme, hogy alkalmat adtak a választóknak, hogy szabadon nyilatkozhassanak meg úgy a kommunistákkal, mint az antiszemitákkal szemben. Az ország végérvényesen itéli e két turbulens csoport fölött s a kormány ez itélet alapján a törvényes rend keretei közé

fogja szorítani úgy az antiszemiták, mint a kommunisták akcióját. A választásokon egyenként mindegyik párt annyi szavazatot kapott, amennyit megérdemelt”.

A „Cuvantul“ a következőket írja többek között:

„Nem a választók megkonzultálása, ha nem népszámlálás volt szerdán. A román nép ratifikálta a régénstancs gesztusát és pedig oly mértékben, hogy semmi kétség sem lehet Maniu és Mihalache kormányrahívásának történelmi szükségessége iránt.

Cuza csak Goga segítségével tudott mandátumhoz jutni

A „Dreptatea“, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, megállapítja, hogy a választások szabadsága révén Románia civilizált és keletreli nyugatra előrehaladó állam lett. A választások eredménye bizonyítja, hogy az egész ország szí- vel és lélekkel a nemzeti parasztpárt mellett van. A kormány az ország egysé- gének bizalmán állva, meg fogja tenni kötelességét. A lap ezután megállapítja, hogy a kuzisták a választásokon hatalmas vereséget szenvedtek. Mihelyt a kormány nem segíti őket — írja a Dreptatea — kiderül, hogy csak elvéve kapnak az antiszemiták néhány szavazatot. Cuzák- nak ugynevezett pártja csak Goga Octavian volt belügyminiszter segítségével tudott valaha a választásokon érvényesü- lni, mert Goga-nak szüksége volt egy huligan ellenzékre a parlamentben. Mi- helyt a rendőrség támogatása megszűnt — a kuzizmus is eltűnt”.

A független sajtóval és a nemzeti pa- rasztpárt lapjaival szemben a liberálisok és az Averescu-Iorga koalíció a su- lyos vereség hatása alatt igyekszik ter- mézetesen híveinek különböző magyará- zatokkal szolgálni. A liberálisok hiva- talos lapja, a „Viitorul“, már napok óta kövérébűs cikkeken tiltakozott a kor- mány választási terrorja ellen, azt irván, hogy a liberális képviselőjelöltek nem folytathatták választási propagandát, mert a kormány hívei botokkal támadták rájuk. Legújabb számában a következőket írja a Viitorul:

Az ellenzéki lapok vigasztalódnak

„Egy pillanatig sem képeztük azt, hogy a kormány meg fog bukni a vá- lasztásokon. De ha Maniu azt hitte, hogy a tavalyi választásokon győzni fog, ak- kor gyermekei illuziókat táplált.

A Viitorul ezután kitér arra, hogy mily- terrel fejtett ki a kormány, termé- szetesen precíz tények idézése nélkül s végül megállapítja, hogy a városokban mindenütt nagyszámú szavazatot kap- tak a liberálisok. Általában — mondja a Viitorul — a liberálisoknak adott szavazatok a párt okos és előrelátó po- litikájának szavazati zökér a szöiglato- kért, amelyeket a liberális párt még

népszerűségének feláldozása árán is hoz- zott az országnak. Végül a Viitorul meg- állapítja, hogy hát tulajdonképen nem is a mandátumok száma a fontos. A liberá- lis párt ereje — mondja a Viitorul — nem abban az elhatározottságban és te- kintélyben, amellyel az állam érdekeit védeni fogja.

Vigasztal ez is vigasz. A Viitorul mindenesetre egyszóval sem tesz emli- tést arról, hogy sem Erdélyben, sem Bu- kovinában, sem Besszarabiában nem tu- dott képviselőhez jutni.

„Hadd lássuk ezeket is...“

Iorga lapja, a Neamul Romanesc orosz sajtóának nevezi az új parlamentet. A professzor, mint cikkéből kiérzik, mód fölött el van keseredve az ő koalíciójára esett szavazatok kevés száma miatt. Az Indreptarea, Averescu tábornok hiva- talos lapja, a következőkben próbálja ol- vasóinak a nemzeti parasztpárt választási sikerét megmagyarázni. Egy olyan politikai pártot — írja az Indreptarea — amely elsőszben került az államügyek élére, mindig a tömegek szimpátiája vesz körül, amelyek azt mondják: „hadd lássuk ezeket is“. A választók megnyil- latkozása tehát próbálkozás és semmi- mivel sem több. Bármilyen rossz is lett legyen egy kormány, amely szabadságot törvényességet és igazságot ígér, fellel- lő győznie kellett.

A Zsidó Választási Blokk távirata Maniu miniszterelnöknek

A választások eredményének nyilván- osságra jutása alkalmából dr. Fischer Tivadar, az Erdélyi Zsidó Választási Blokk nevében a következő üdvözlő- táviratot intézte Maniu Gyula minisz- terelnökhöz.

Maniu Gyula miniszterelnök urnak

Bucuresti

A nemzeti parasztpárt által a képvise- lőválasztásokon elért lényes eredmény, habár előrelátható volt, leirhatatlan örömmel töltött el bennünket. Biztosítom, hogy a nemzeti parasztpártra leadott mérhetetlen számú szavazat magában foglalja az erdélyi, bánáti, körösölygyi és máramarosi zsidóság túlnyomó többségé- nek szavazatait is. Abból az alkalomból hogy a maags régénstancs ilha l'Excellen- cidd irányában kifejezett bizalmát a sza- badon megnyilatkozott nemzeti akarat

Az Indreptarea ezután megállapítja, hogy míg a kormány a liberálisokkal kesztűs kézzel bánk addig „rúfeküdt“ az Averescu-Iorga koalícióra, ami külö- nösen megnehezítette a koalíció propa- gandáját.

olyan imponáló módon helybenhagyta, üdvöztöm Ont úgy az Erdélyi Zsidó Vá- lasztási Blokk, mint a magam nevében és úgy Ormek, mint kiváló munkatársai- nak kívánjuk a jó isten segítségével annak a hatalmas műnek a megvalósításához, amelyet egész Nagyrománia vár atói d kormánytól, amely elsőszben igazán az ő kormányja.

FISCHER TIVADAR

Erre a táviratra a miniszterelnök a kö- vetkező választ küldte:

Fischer Tivadar, Cluj

Köszönöm irántam kifejezett bizalmát és az Erdélyi Zsidó Választási Blokk ne- vében küldött jókívánásokat.

MANIU

Hirdessen az „Uj Kelet“-ben

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemi-ünk munkásait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivge- nossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hitelképes egye-ak- nek kedvező fiz. tési feltételek

Karácsonyi ajándéktárgyak

- Uti felszerelések
- Manicure kazetták
- Asztali tolettékkészletek
- Parfumkazetták
- Permetezőkh
- Fésűkészletek
- Illatszerek
- Kölnivizek
- Pamacsnippek
- Puderdobozok

óriási választékban és leg- olcsóbb árban beszerezhetők

Rózsa M.

Royal drogeriában Cluj, Főter 26.

Nézze meg a kirakatomat!!

Késműves, orvosi műszerész, nikkellező-telep!

Fried Jenő

Strada Matei 2. szám.

Acélárúkülönlegességek raktára, korcsolyák gyári árban, nagy választékban. Sakterkések, konyhakések, ollók, zsebkések, borotvák a legjobb minőségben kaphatók,

CORSO A vihar menyasszonya

Szombaton, vasárnap, hétfőn. 3, 5, 7 és 9 orakor! Nagy tengerészdráma

filmszínház Főszerepben: DOLORES COSTELLO és JOHN HARRON

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Nagy matiné! Pompás vígjáték-műsorral! Olcsó helyárakkal!

Szenzáció!!

Márkás, csipkés figura már 100 leitől. Vitrintárgyak, nippek, vázák, perzsaszőnyegek, antik falámpák, vitrinek dec. 20-ig mélyen leszállított árban kerülnek eladásra

Alkalmi vétel!

Rosenberg régiséghereskedőnél

Cluj, Calea Victoriei 5. szám.

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

A z lam

(Cluj-Kol Kelet tudós választóker- akít az erd. Biharmegye menti képv. az erdélyi még mindi tőzkodik. a tér vissza tekereste d gyei képvis. parlamenti scher Tiva viselőre a ról a követ

— Mihe munkalehet előtt az ál zioját kell ugyan is rendelkezés gárságot a jában való zescu-törvé meg minde akar lenni magánál a hette meg Ezei.kivül tása körül és mig az elkészül, a sérelmek o a belügym

— Az u már most addig is, a politikai és törvénytel megfélel községek é fentartott i

— Kőve vonatkozó tanszabadsá Módot kell esidő iskolá nyelv tekin állítsanak az kell leg meghatározó sennmiféle látozhatók.

— Víz hogy a zsi tere vonat nem szor sokra, am dósár álta rülmények a Lapedatu dellszabály many alig készített mert azt a tása nélkül

— Ter

az általán munkában

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆

A zsidó képviselők feladatai a parlamentben és a parlamenten kívül

Dr. Fischer Tivadar nyilatkozata az Uj Keletnek

(Cluj-Kolozsvár, december 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most érkezett vissza választókerületéből dr. Fischer Tivadar, akit az erdélyi zsidóság egyik jelöltjeként Bihar megyében választottak meg parlamenti képviselőnek. Fischer József dr. az erdélyi zsidóság második képviselője még mindig máramarosi kerületében tartózkodik, ahonnan csak a jövő hét elején tér vissza Kolozsvárra. Munkatársunk tekereste dr. Fischer Tivadar bihar megyei képviselőt és nyilatkozatot kért tőle parlamenti munkaprogramjáról. Dr. Fischer Tivadar, az erdélyi zsidóság képviselőre a parlamentben váró feladatokról a következőket mondotta:

Az állampolgársági törvény revíziójáért

Mihelyt a parlamentben normális munkalehetőség fog nyílani, mindenképp az állampolgársági törvény revízióját kell szorgalmaznunk. Ez a törvény ugyanis nem felel meg a békeszerződés rendelkezéseinek, amelyek az állampolgárságot a háború befejezésének időpontjában való ittlakáshoz kötik, míg a Maros-törvény itteni illetőséget követel meg mindenkitől, aki román állampolgár akar lenni és így igen sok zsidó már magánál a törvénynek fogva sem szerezhette meg a román állampolgárságot. Ezen kívül azonban a törvény végrehajtása körül is történtek szabálytalanságok és míg az új állampolgársági törvény elkészül, a zsidókat ért állampolgársági sérelmek orvoslását fogjuk szorgalmazni a belügyminisztériumnál.

Az iskolatörvény módosítása

Az új költségvetés összeállításánál már most igyekeznünk fogunk elérni, hogy addig is, amíg a kisebbségek kulturális, politikai és gazdasági élete organikus törvényvel nyer szabályozást, az állam megfelelő mértékben támogassa a hitközségek és más zsidó tetsületek által fenntartott iskolákat.

Követelni fogjuk az iskolázatásra vonatkozó törvények módosítását és a tan szabadság korlátlan helyreállítását. Módot kell találnunk arra is, hogy a zsidó iskolákra vonatkozólag az oktatási nyelv tekintetében bizonyos alapelveket állítsanak fel, amelyeknél a vezéreszme az kell legyen, hogy az oktatási nyelv meghatározásában az iskolafentartók semmiféle rendelkezések által nem korlátozhatók.

Vizsgálat tárgyává fogjuk tenni, hogy a zsidó hitközségek belső szervezeteire vonatkozó törvényes intézkedések nem szorúlnak-e bizonyos módosításokra, amelyek által megfeleljenek a zsidóság általános érdekeinek. Minden körülmények között követelni fogjuk, hogy a Lapedatu-féle hitközségi szervezeti modellszabályzatot, amelyet a liberális kormány alig néhány héttel bukása előtt készített el, helyezzék hatályon kívül, mert azt az erdélyi zsidóság meghallgatása nélkül alkották meg.

Természetesen részt fogunk venni az általános gazdasági törvényhozási munkában is. Követelni fogjuk különösen

az agrárreformmal kapcsolatosan a zsidóságot ért igazságtalanságok jóvátevélet, ami, azt hiszem sikerülni is fog, mert az általános földreformrevízió benne van a kormány gazdasági programjában. Ezt a revíziót nemcsak ott kell végrehajtani, ahol a régi tulajdonosok javára történtek sérelmek, hanem természetesen

leg ott is, ahol a régi tulajdonosokat igazságtalanságok érték.

Meg kell alakítani az országos zsidó pártot

Fischer Tivadar dr. ezután az erdélyi zsidóság képviselőinek parlamenten kívüli feladatairól beszélt. A legfontosabb

feladat — mondotta — az, hogy meglemezzük az országos zsidópártot, amelynek, ha kiépül, az lesz a feladata, hogy állandó anyagot és impulzust adjon a zsidó képviselők parlamenti tevékenységéhez. A zsidó parlamenti klub tekintetében dr. Fischer Tivadarnak az a véleménye, hogy a népi program alapján megválasztott zsidó képviselők között feltétlenül szükség van egy egységes taktikai és munkaprogramra. Azt, hogy a más pártprogram alapján megválasztott zsidó képviselők be fognak-e lépni a zsidó parlamenti klubba, egyelőre még nem lehet bizonyosra venni.

Máramaros zsidósága ünnepli dr. Fischer Józsefet

(Sighetul-Marmatiei-Máramarossziget, december 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A máramarosi zsidóság impozáns egyöntetűséggel sorakozott fel a választásokon jelöltje, dr. Fischer József mögött. Első ízben történt meg, hogy ez az egyöntetűséget semmilyen zavaró incidens nem zavarta meg és elsősorban ennek volt tulajdonítható, hogy a kormánypárt teljes máramarosi listája bekerült a parlamentbe. A választások a legnagyobb rend

közé, Koffler Mózes a Ceiré Mizrachi nevében üdvözölték Máramaros zsidó képviselőjét, majd Klein Simon a Barisszia rosrisonja emelte poharát dr. Fischer Józsefre örömeinek adva kifejezést, hogy Máramaros az erdélyi cionisták vezérért küldi a parlamentbe. Dr. Sternberg Aladár, Weisz Izrael és Fried Rezső köszöntötték ezután dr. Fischer Józsefet, aki válaszában mindenképp is köszönetét fejezte ki a máramarosi zsidóságnak a támogatásért, amelyben részesítették.

Fischer József beszéde

A szerdai választás — mondotta dr. Fischer József — az öntudatos zsidóság impozáns megnyilatkozása volt. Nem vagyok tagja a nemzeti parasztpártnak és mint zsidó képviselő a zsidó morált és zsidó becsületét fogok dolgozni. A liberálisokkal szemben, akik iskoláinkat bezárták és az antiszemita mozgal-

makat támogatták, csak a nemzeti parasztpárt által hirdetett demokratikus rezsim eljövételét várhattuk sorsunk jobbfordulásáért. De kijelentem, hogy amilyen kitarlóan harcoltam tíz esztendőn keresztül a nemzeti parasztpárt mellett, éppoly erővel fogok szembe fordulni vele, ha aktusában olyan tendenciát fogok felfedezni, amely a mi kulturális, gazdasági, vagy politikai jogaink elnyomására irányulna. A politikában nem a személy a fontos — mondotta dr. Fischer József, — hanem az eszme. Toljanak engem félre az utból, ha nem fogok tudni megfelelni hivatásomnak. A fontos az, hogy legyen a parlamentben szószólója, a mi tíz év óta semmibe vett zsidó érdekeinknek.

A bankett résztvevői percekig ünnepezték dr. Fischer Józsefet, majd valamennyien állva elénekelték a Hatikvát. Ugyanebben az időben a Koronának egy másik termében bankettettek a nemzeti parasztpárt megválasztott képviselői. A beszédek elhangzása után dr. Lázár Illés és Biliu tanár megjelentek a Fischer József tiszteletére adott banketten és mindketten meleg szavakban üdvözölték a máramarosi zsidóság képviselőjét.

Vasárnap d. e. 11-kor a Magyar Színházban nagyszabású mózi-matiné 15 és 10 leies helyárrakkal:

A borbálói pokol.

ben és az öntudatos népi zsidóság szolidaritásának jegyében zajlottak le. Ugy Máramarosszigeten, mint a zsidó lakta falvakban zárt sorokban vonultak fel a zsidó szavazók az urnákhoz, hogy szavazataikkal is kifejezést adjanak együvé tartozásuknak a kormánnyal szemben tanúsított bizalmuknak. A máramarosi választások eredménye legekleltansabb bizonyítéka a Zsidó Választási Blokk hatalmas erejének és a zsidó nemzeti gondolat térhódításának.

A máramarosszigeti zsidó bankett

Tegnap este Máramaros zsidósága ünnepi bankett keretében ünnepelte meg dr. Fischer Józsefnek képviselővé való megválasztását a Korona-szálló nagytermében. A háromszáz teretűs banketten résztvevett az egész Máramaros zsidóságnak valamennyi reprezentánsa. Dr. Fried Ábrahám, a máramarosi Zsidó Választási Blokk elnöke, tartotta az első pohárköszöntőt. A máramarosi zsidóság — mondotta dr. Fried Ábrahám, fényes tanúságot tett ezeken a választásokon politikai érettségéről. Az eddigi kormányok letűrt tárgynak tekintették politikailag a zsidóságot, amellyel szabadon diszponálhat. A szerdai választások egyuttal a zsidó választók politikai emancipációját is jelentik. Fried dr. ezután Fischer József felé fordult, akinek a következőket mondotta:

— Máramaros zsidósága nevében ezenel szóbelileg nyújtom át önnek mandátumát azzal, hogy méltóbb kezébe azt nem is tehetők volna le.

A zsidó hitközségek és szervezettek üdvözlése

Ezután Szuk Mihály az ortodox hit-

Földszint és páholy 15 lei, erkély 10 lei a Magyar Színház vasárnap délelőtti matinéján:

A borbálói pokol Világesemények Vigjátékok

Letartóztattak három aradi munkásvezetőt

A törvényszék elrendelte szabadlábrahelyezésüket, de a tábla döntéséig a munkások letartóztatásban maradnak

(Arad, december 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt az aradi rendőrség házkutatást tartott az megye területén terjesztett lázító tartalmú röpiratok után nyomozott. A rendőrség nyomozása nem vezetett eredményre, mert a maradványokhoz nem találták meg a keresett röpiratokat. Miután a nyomozás folyt, úgy Aradon, mint a megyében folytatták a röpiratok terjesztését, miért is a rendőrség ma délelőtt beidézte az aradi munkásvezetőt közül Vostinár Gy. Blaga János és Jencsy Géza munkásokat.

A kihallgatások során a munkások azt a vallomást tették, hogy nem tudnak a röpiratok terjesztéséről és annak terjesztőit sem ismerik. Szerintük a

röpiratokat nem a Dolgozók Blokkja, hanem agent provokátorok terjesztették, akik a röpiratokkal kompromittálni akarták a Dolgozók Blokkját. A rendőrség letartóztatta mindhármukat és az ügyészséghez kísérték át őket, ahol ezek megerősítették vallomásaikat.

Az ügyészség a kihallgatások végzetével elrendelte a munkásvezérek letartóztatását. A törvényszék vádpancsa azonnal tanácskozott afölött, hogy a letartóztatásokat megerősítse-e, vagy esm és bizonyítékok hiányában szabadlábrahelyezze a munkásokat. A főügyész azonban felebezéssel élt az ítő let ellen s így amunkásvezérek a Tábla döntéséig letartóztatásban maradnak.

Hirdessen az Uj Keletben

Legalkalmasabb ajándéktárgyak

Bördíszmúruk (női ridikülök), férfi zsebtárcák, manikűrök, kölnivizek nagy választékban, olcsó árban az

EMKE drogeriában

Cluj-Kolozsvár, Fötér.

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

1 pár tartós téli angol harisnya	Lei 55.-
1 pár tartós téli sportharisnya	" 65.-
1 pár tiszta gyapjú női harisnya	" 135.-
1 pár Adesgo selyemharisnya	" 189.-
1 pár női meleg kesztyű	" 48.-
1 darab női reformnadrág egész jó minőség	" 85.-
1 darab női reformnadrág egész meleg	" 155.-
Gyermek macskónadrág	Lei 260.- és feljebb

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

Minden karácsonyi vásárt felülmúló occasio a

HELIOS

cégnél Cluj, Fötér 7.

Sok fel nem sorolt téli árú, női és férfi, valamint gyermek kötött árú mélyen leszállított árakkal lesznek kiadásitva.

Gyomor-, bél-, cukor-, vese- és légzőmetegségek legjobb orvossága a **SZTOJKAI-ásványvíz** Kitűnő borvíz. Cluj főlerakat: **Bognár és Szántó Rt.**

Locarno szelleme érvényesült a rajnai kiürítés kérdésében

Ma véget ér a Népszövetség decemberi ülészaka Véget ért a lengyel-litván konfliktus

Luganó, december 14. Általános megbeszélésre ma mégis együttes értekezletet tartottak Briand, Chamberlain és Stresemann. A tárgyalás a külügyminiszterek között másfél óra hosszat tartott. Kiszivárgott hírek szerint megfárgyalták a német-francia viszony összes lényeges kérdéseit.

Megegyezés létesült a versaillesi szerződés 31. szakaszának értelmezése ügyében és megbeszéltek a jövőtől várható kérdések revízióját.

Luganó, december 14. Stresemann német külügyminiszter ma délután felkereste Briand francia külügyminisztert, akitől búcsút vett. A népszövetségi tanács a holnapi nap folyamán befejezi ülését.

A német delegáció körében az a vélemény alakult ki, hogy a rajnai kiürítés problémáját illetően sikerült érvényre juttatni a locarnói szellemet.

A megbeszélések során Briand francia külügyminiszter beleegyezett abba, hogy elejtsék a fegyveres megszállás megszüntetése után a megfigyelő és ellenőrző bizottság felállítását s ehelyett olyan bizottságot alakítsanak, melyben Németország is teljesen egyenrangú szerepet játszik a többi hatalmakkal. Stresemann a versaillesi szerződés 1935-ben megállapított megszállási határidején túl azonban nem volt hajlandó belemenni abba, hogy a megszállás alól felszabaduló később a bizottsági ellenőrzés alatt álló területek ez időponttól túl bármilyen nemzetközi ellenőrzés alatt maradjanak.

Páris, december 14. A sajtó nagy jelentőséget tulajdonít a három külügyminiszter együttesen folytatott megbeszéléseinek. A lapok szerint a tárgyalások nagyjában az egyetértés jegyében folytak le. Stresemann csak az egyetértés és ellenőrző bizottság hatásköre és működési ideje tekintetében nem honorálta a francia álláspontot és leszögezte a német kormány álláspontját.

hogy a megszállásnak a versaillesi szerződésben megállapított végső időpontján túl a német kormány nem ismer el semmiféle nemzetközi ellenőrzést sem a felszabaduló területeken.

Az angol lapok szerint a süri tanácskozások és a tegnapi együttes megbeszélések a három külügyminiszter között a politikai légkör enyhülésére mutatnak s arra, hogy kisebb-nagyobb visszaesések

után a Locarno-politika mégis csak erősödik.

Luganó, december 14. A felszülézi német iskolák ügyének tárgyalását a népszövetségi tanács a holnapi ülésre halasztotta.

Valószínűnek tartják, hogy a tanács ülészaka a holnapi tárgyalási nappal véget ér.

A mai ülésen a tanács a spanyol delegátus előadása alapján elégtellett állapította meg a lengyel-litván kon-

fliktus ügyében, hogy a felek megszüntették a tanács által a konfliktus békés elintézésére ajánlott javaslatokat és hogy a Kömigsbergben megtartott értekezlet a két nép között már a békülékenység szellemében folyt le.

Litvánia megszüntette a hadiállapotot Lengyelország felé és Lengyelország kormányja kijelentette, hogy elismeri a litván köztársaságot és annak határait. A tanács örömmel üdvözli azt a tényt, hogy

Tovább javul az angol király állapota

London, december 14. A királyn végrehajtott sikeres műtét alkalmából Colidge elnö küldvöztáviratot intézett az uralkodó családhoz.

A yorki herceg tegnap szűk családi körben ünnepelte meg 33-ik születésnapját. György herceg az uralkodó parlagisebb fia ma este indul Newyorkból atyja betegágyához a Berengaria fedélzetén,

alban a hálószoba, szalon és fürdőszobájában lakosztályban, amelyet Amerikába utazásakor Mária román királyné vett igénybe.

A király állapotát kielégítőnek tartják, a kimerültség még fennáll, de nem fokozódik s a testhőmérséklet keveset alacsonyabbra állt.

London, december 14. Délfeljött 10 óra

Szvettert, pullovert

és mindenféle kötött cikkek kitanítását vállalom kedvező fizetési feltételek mellett.

BRENNER R. (Szalmár) szvetter-kötőde

Str. Jacobini No. 16. (Várdomb-u)

ujabb közvetlen tárgyalások lesznek kereskedelmi és közlekedési kérdésekben a két ország között és annak a reményének ad kifejezést, hogy a felek ezeken a tárgyalásokon is a tanácshatározatokhoz alkalmazkodva mindent megtesznek a függő kérdések megelégedésre történő megoldás iránt. Woldermaras és Zaleski beszédei után a tanács fenntartotta határozatát emelte s ezzel a lengyel-litván vita a népszövetség előtt elintéztetnek tekinthető.

30 perckor három orvos aláírásával kiadott legutóbbi hivatalos orvosi jelentés szerint a király állapotában a javulás tovább tart, de csak lassan halad előre.

London, december 14. A késő délután kiadott orvosi jelentés szerint a király állapotában javulás állott be, ami az operáció jó hatásának tulajdonítható.

A bankok ismét szabadon vásárolhatnak devizákat

A Banca Naționala vissza tudja verni a lej ellen történő minden támadást

(Bucuresti-Bukarest, december 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Különböző oldalról történt intervenciók hatása alatt a Banca Naționala enyhítette a napokban kiadott rendeletét, amelyben megtiltja a bankoknak, hogy egymás között devizazületeket bonyolítsanak le, továbbá azt, hogy az exportőröktől a megszabott árfolyomoknál magasabb kurzuson vásároljanak devizákat, egyben pedig kötelezte az autorizált pénzügyintézeteket arra, hogy függesszék ki helyiségeikben az általuk ajánlott devizakurzusokat. Az intézkedés, amelynek hatása alatt az exportőrök ismét

megkezdték a devizák előadását, pénzügyi körökben kinos meglepetést keltett. A bukaresti kereskedelmi és iparkamara azonnal eljár Madgearu kereskedelemügyi miniszternél és Burileanu bankkormányzóknál, akiknek felhívta a figyelmét azokra a veszélyekre, amelyek a devizakereskedelem teljes megbénítása rejt magában.

A különböző intervenciókra a Banca Naționala már intézkedéseket léptetett életbe a lej árfolyamának védelmére. A jegybank újabb körrendeletet intézett az autorizált pénzügyintézetekhez, amelyben közli, hogy a bankok ugy

belföldön, mint külföldön szabadon vásárolhatnak devizákat, de azokat csak a Banca Naționala hozzájárulásával adhatják el. Ebben a nagyfontosságú kérdésben egyébként tegnap bizalmas konferencia volt a pénzügyminiszteriumban, amelynek befejezése után Burileanu kijelentette, hogy a lej minden támadás ellen meg van védve. A külföld már eddig is számos jelét adta bizalmának, amelynek segítségével bármilyen oldalról jövő támadás esetén a Banca Naționala a legkönnyebben és a legnagyobb biztonsággal helyt fog állani.

Boliviában és Paraguayban tovább folynak a háborus előkészületek

A délamerikai államok fegyveresen is készek eliminálni a konfliktust

Luganó, december 14. A népszövetségi tanácsnak Boliviához és Paraguayhoz intézett távirati demarsára ma megérkezett a két egymással konfliktusba került állam kormányainak válasza. Bolivia kormányja jelzi, hogy közelebről részletes jelentést tesz a tanácsnak a felmerült viszályról, míg Paraguay válaszában arra mutat rá, hogy a történetekért teljes mértékben Bolivia a felelős. Paraguay mindamellett kötelezettséget vállal a kérdés békés rendezésének lehetővé tételére.

Newyork, december 14. A Hearst sajtó buenos ayresi tudósítója szerint ugy Boliviában, mint Paraguayban tovább folynak a háborus előkészületek.

Santa Cruzból nagy esapattesteket vettek a határra.

A délamerikai államok hír szerint felkérték Kellogg államtitkárt, hogy a washingtoni külügyi hivatal sürgősen hívja össze a délamerikai államok konferenciáját a konfliktusnak békés eliminálása érdekében.

A két konfliktusba került állammal határos államok külügyminiszterei az Egyesült-Államokhoz intézett felkérésben utaltak arra, hogy a konferenciának nyomtatékosan kifejezésre kell juttatnia azt a körülményt, hogy a népszövetségi egység-okmány értelmében a többi népszövetségi tagállamok fegyveres erejükkel is nyomatást fognak gyakorolni a két államra, amennyiben hadi készül-

déseiket továbbfolytatják és nem igyekeznek arra, hogy a viszályt békésen elintézzék.

Luganó, december 14. A népszövetségi tanács tegnapi titkos ülésén foglalkoztak azokkal a válaszokkal, amelyeket a népszövetségi demarsra Bolivia és Paraguay kormányai adtak.

— Az E. I. T. felolvasóülése. Az Erdélyi Irodalmi Társaság Vasárnap délután felolvasóülést tart az unjtárius kollégium dísztermében. A műsoron Dózsa Endre elnöki megnyitóval, Kovács Dezső elbeszéléssel, dr. Boross György felolvasással, Krüszelyi Erzsébet és Mael Ferenc versekkel szerepelnek. Belépés díjtalan.

Kézimunkák eddig nem látott olcsó árban

1 keimpárna	110 lei
1 mozaikpárna	120 "
1 perzsapárna	150 "
1 stola vagy kerek terítő	380 "
1 kelim asztalterítő	850 "
1 kelimfüggöny, 3 darab	1800 "

Goblenképek darabja 25 leitől feljebb.

Anyagok

1 kg. külföldi Nordisch	620 lei
1 kg. kelimselyem	1080 "
1 méter kelim kanava 160cm.	160 "
1 méter goblen kordova	140 "
1 m. penelope spárgavászón	58 "

Iskolák és intézetek részére árkedvezmény

Előfestett perzsaszőnyegek nagy választékban.

E. Rosenzweig
Reg. Maria 6. szám.

3 kell a kisbabának: Höfer hintőpor, krém, szappan

Szombat, 1928. december 15.

Az Uj Kelet az...
Főszerkesztő:
Felelős szerkesztő:
Az Uj Kelet...
forrás ni

— A franc...
egy erdélyi...
nak. Párisi k...
cia tudomány...
nést kellett m...
munka, amely...
annak az edd...
uj kezelési m...
A fiatal orv...
rolynak hívne...
a csonttuber...
rén folytatott...
gáért és felt...
frankos díjjal...
ben ez a kitű...
tett, mert az...
tizetek óta o...
professzorok...
Károly erdély...
nyait a koloz...
majd Párisba...
orvosi diplom...
kódott, ahol...
már akkor m...
figyelmét. Né...
majd tulajdon...
francia Rivie...
parfümgyára...
előkelő szan...
rápás gyógy...
szerű eredmé...
démia fényes...
pokban nyujt...
Bródynek.

— A magy...
nőknek hang...
versenyt rend...
magyar zenek...
akiknek műve...
számu és való...
végig. Az est...
ka, a kiváló...
hegedűművés...
duszonátját...
vészettel. Z...
V. Pollerman...
Faust Fantá...
megszokott t...
Molnár Honk...
számai közül...
Lajosné értek

— Gyógysz...
ra végzett gy...
kozsvári legy...
kultásán tegn...
mesterré av

Gyenge...
állo

Sir...
gyógyszorp...
den gyógyszer...
ára 100 lei.
„Gea“-Kraye

— Szomba...
dődik az ujs...
te, Nyugdíj...
kath. főgimn...
vesi Piroska...
tos—Benedek...
nősnégyes. B...
zsef. Kiséri B...
jogositó müs...
page könyv...
házában és

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banság zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A francia akadémia kitüntetése egy erdelyi származású fiatal orvosnak. Párisi lapok jelentése szerint francia tudományos körökben nagy feltűnést keltett nemrégben egy orvosi szakmunka, amely a csonttuberkulózissal és annak az eddigiektől lényegesen eltérő új kezelési módszerével foglalkozott. A fiatal orvost, akit Dr. Bródy Károlynak hívnak, a párisi orvosakadémia a csonttuberkulózis és heliotherapia terén folytatott tudományos munkásságáért és feltalált új módszeréért 8000 frankos díjjal tüntette ki. Orvosi körökben ez a kitüntetés nagy feltűnést keltett, mert az Akadémia ezt a díjat éventek óta csak a legkiválóbb orvos-professoroknak ítéli oda. Dr. Bródy Károly erdelyi származású, tanulmányait a kolozsvári egyetemen kezdte, majd Párisba ment ahol megszerezte orvosi diplomáját. Előbb Párisban működött, ahol tudományos kutatásaival már akkor magára vonta a szakkörök figyelmét. Néhány év előtt igazgatója, majd tulajdonosa is lett Crasseban, a francia Riviera e virágterméséről és parfümgyáráiról híres üdülőhelyén egy előkelő sanatóriumnak, ahol a heliotherapiás gyógyítás körül fejtett ki nagyszerű eredményeket. A párisi orvosakadémia fényes külsőségek között a napokban nyújtotta át a kitüntetést Dr. Bródyknak.

A magyar Konzervatórium tanárainak hangversenye. Nagysikerű hangversenyt rendeztek csütörtök este a magyar zenekonzervatórium tanárnőit, akiknek művészi produkcióját szép számu és válogatott közönség hallgatta végig. Az est műsorából Salamon Etelka a kiváló zenepedagógus és ismert hegedűművészné Händel D. dur hegedűszonátáját játszotta el bravuros művészetével, Zongorán Utó Mária kísérette. V. Pollermann Aranka Wieniaswky Faust Fantáziáját játszotta el a töle megszokott tehetséggel. Zongorán K. Molnár Ilonka kísérette. A műsor többi számai közül Mihályffy Irén. Bányai Lajosné érték el zajos sikert.

Gyógyszerészavatózás. Jámbor Flóra végzett gyógyszerészhallgatót a kolozsvári egyetem gyógyszerészeti fakultásán tegnap délben gyógyszerész-mesterré avatták.

Gyenge tüdejét erősíti és ellenállóvá teszi a józsi Siromalt
 Gyógyszorip rendszeres szedése által. Minden gyógyszerárban kapható. Egy üveg ára 100 lei. Oktatófüzetet ingyen küld a „Gea“-Krajer Laboratórium Timisoara No. 19.

Szombaton este félkilenckor kezdődik az újságírók Beethoven koncertje. Nyugdíjintézetük javára, a román. kath. főgimnázium dísztermében. Itt veszi Piroška, Lévy Ilonka s a Lakatos-Benedek-dr. Holló-Eichner vonónégyes. Bevezetőt tart dr. Havas József. Kisérti Bródy Tamás. A belépésre jogosító műsorok megszerezhetők LePage könyvüzletében, Szabó Jenő áruházában és az újságíróklubban.

Nézze meg!!!

a lobogós karácsonyi nagyvásárt
 Sipos Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 8.
 kötött-rövidáru és harisnya-üzletében.

Winkler Adolf aranylakodalmá. Nagyszebeni tudósítónk jelenti: Szombaton ünnepli aranylakodalmát Winkler Jakab, a nagyszebeni ortodox hitközség alkalmazottja, aki közel ötven esztendeje tölti be már sameszi állását Nagyszebenben, a zsidóság általános szeretetétől övezve. Winkler Jakab egyike a hithű cionista zsidóknak, aki az első volt azok közül, kik Erec Jiszraelbe küldötték gyermekeiket Ötven éves boldog házasság és áldásos tevékenység után már az öreg Winkler bácsi is nyugalmába akar vonulni, hogy életének hátralévő napjait Erec Jiszraelben töltsse el. Nagyszeben zsidósága osztatlan szeretettel köszönti Winkler Jakabot aranylakodalmá napján.

Eljegyzés. Sámuel Elza Saumare és Goldstein Samu Diciosánmartin jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Innsbrucknak is megvan az Erdélyi-ügye. Innsbruckból jelenti, hogy az esküdtsek tegnap kezdte el Halmann Fülöp huszonkétéves rigai egyetemi hallgató büntügyének tárgyalását. Halmann azzal vádolják, hogy a múlt nyáron egy Innsbruck környéki kirándulás alkalmával atyját a magasságból letaszította. Az orvosszakértők a hullán megejtett vizsgálatból vonták le ezt a következtetést és megállapították azt is, hogy a bűnös fiu atyját előbb turistabottal fejbeverte. Halmann teljes tagadásban van. A védő indítványozta, hogy helyszíni szemlét ejtsenek meg annak megállapítására, hogy a vád állítása lehetetlen dolgokat tartalmaz. Ez

a helyszíni szemlét azonban most lehetetlen megejteni, mert a nagy hó miatt meg sem lehet közelíteni a bűntény színhelyét. A tárgyalás nagy érdeklődés közben folyik le.

Eljegyzés. Berkovits Esztiát (Dés) eljegyezte Feuerstein Mór (Désről). Minden külön értesítés helyett.

Bridge, mint válóok. Csikágóból jelenti: A bridge miatt indított válópert a férje ellen Mrs. Virginia Smith, egy gazdag csikági asszony. Az asszony és férje nemrég tanultak meg bridgezni és nagy szenvedéllyel üzték ezt a kártyajátékot. Egy alkalommal az asszony a játékban megverte férjét. A férj annyira dühbe jött, hogy ő is megverte feleségét — csak hogy nem játékból, hanem a legkomolyabban és még egy társaság szemlétára. Az asszony először elajult, azután megindította férje ellen a válópert.

Honosítás alatt álló polgárok is kaphatnak utlevelet. A belügyminisztérium rendeletet bocsátott ki melynek értelmében olyan idegneknek is állíthatnak ki utlevelet, akik még nem román állampolgárok, de naturalizálási idejük még nem telte le. Ezek kivétel estében román protezsált címen kaphatnak utlevelet. Ilyen utleveleket a rendőrigazgatóság és a főszigurancia állíthat ki. Az utlevelek csak egyszeri beutazásra érvényesek. Minden ilyenemű kérvényhez a belügyminiszter hozzájárulása szükséges. A visszatérés után az utlevél a szigurancia illető ügyosztályához visszajuttatandó.

A legjobban, legolcsóbban és legnagyobb választékban a KALAPKIRÁLY-nál

(Piata Unirii 24.)

szerezheti be kalap és férfidivat szükségleteit. Óriási választék minden áruban. Habig, Mossant, Tress és Borsalino kalapok egyedárusítása. Különleges keménykalap újdonságok. Saját varrodám a legprecízebben készít inget, alsónadrágot és pyjamát. Eredeti angol pulpit és oxford különlegességek. Bőrkesztyűk, zoknik különlegességek. Nyakkendők szebbnél-szebb mintákban érkeztek raktáromra. Ne induljon el hangzatos, sokat ígérő, de azt be nem tartó reklámok után, hanem szerezze be szükségletét nálam, ahol minden árucikk garantált jó.

Nagy kiárusítás!!

A legújabb női kabátok és szőrmebundák minden elfogadható áruban kiárusítatnak a

Diamantstein Lázár

konfekció áruházában Cluj, Reg. Ferdinand 25. (Főpostával szemben.)

Szőrmebundák	5000 leitől
Női modell kabátok	2000 "
Leányka kabátok	1200 "

Kiárusítás! **Kiárusítás!**

Gázvető készüléket találtak fel repülőgépek ellen. Kopenhágából jelentik, hogy Krist dán mérnök gázvető készüléket talált fel, amellyel biztosan lehet védekezni repülőgép ellen. Az új gázvető készülék másodpercenként száz méteres kezdő sebességgel komprimált gázból gyűrűket dob a magába, melyek ott szétterjednek. Az eddigi kísérletek alapján meg lehet állapítani, hogy az új készülék igen hatásos védekezés repülőmadások ellen, mert a körzetébe érő repülőgépeket megmérgezi. Krist találmánya iránti hír szerint több nagyhatalom már érdeklődött.

Nagy karácsonyi vásár
 rendkívül olcsó árakkal a
"Louvre"
 női divatáruházban
Cluj Piata Unirii 8.
 Néhány figyelemreméltó ár

1 m. mintázott bársony	Lei 88.—
ezelőtt	Lei 136.—
1 m. mintázott flanel	Lei 58.—
ezelőtt	Lei 75.—
1 m. kitűnő min. barchet	Lei 55.—
ezelőtt	Lei 72.—
1 m. mosó delain	Lei 39.—
ezelőtt	Lei 48.—
1 m. crêpe-satin	Lei 480.—
ezelőtt	Lei 625.—

Szövetek, selymek, schiffonok, vásznak nagy választékban! Maradékok félárban!

Árverési hirdetés.
 Az Arta régiségkereskedés az Inspec toratul Comercial 1238—1929 számú engedélye alapján, folyó hó 15-én szombaton délután 4 órai kezdettel közbenjövetelem mellett nagy karácsonyi aukciót tart. Cluj Str. Avram Iancu 3 alatt.
 Árverésre kerülnek: Eredeti antik butorok, keleti és belföldi perzsa szőnyegek, antik és modern márkás porcellán fajtánc és üveg vitrin tárgyak, valamint eredeti festmények jeles külföldi és belföldi művészekről.
 Cluj, 1928 december 14-én.
 Alexandru Pop
 notar public.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját maguk választották, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan fejjelükre és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklátszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejalkat és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégebbi szaklátszerész céget azon — nyugáton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégjegyével ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátys Fla
 szaklátszerész
 Cluj, Calea Victoriei 12. szdm.
 Alapítási év 1864

A mandataribus-bizottság szigorúan követeli a Szentfal ügyének békés likvidálását

Mit mond a gyarmatügyi miniszter? A Fehér könyv fehérre mossa a brutális rendőröket

Genf, december 14. (Az Új Kelet tudósítójától). A Népszövetség mandataribus-bizottsága, mint ismeretes, jelentést készített az engesztelő napon a Szentfal melletti történeti eseményekről, amit a napokban fog a népszövetségi tanács elé terjesztve. A jelentés szövegét egyelőre titkolják, de néhány külföldi újságrónak sikerült megszereznie az eredeti szöveget, amiből a következő részletet közöljük:

"A mandataribus bizottságnak az a hite és meggyőződése, hogy egyetlen alkalommal nem fognak engedélyezni olyan igazságos és baráti egyezség létrehozására, amely alkalmatlan lesz hasonló esetek megítélésére. Ebből a célból nem elegendő a Palesztina-kormányának olyan mandataribus-bizottsága, hogy hajlandó a felek valamelyikének megkeresésére közvetlenül, a hogy azt előző alkalmakkor tette. Ezáltal nemcsak célszerűnek látszik, hanem elkerülhetetlenül szükségesnek, hogy az új lépéseket tegyen a két peres fél között, és zsidók és mozlimok a kormány megkeresésére készséggel reagáljanak, hogy a vitás eset a felek morális és materiális jogainak egyenlő megőrzésére alapján intéződjék el. A bi-

zottság bizalommal reméli, hogy a felek egyike sem vállalja, okatlan igényekkel és túrelmetlen vonakodással a felelősséget egy igazságos egyezség esetleges megkötéséért."

A bizottság végül figyelmeztet arra, hogy az esetben, ha nem jön egység létre, legalább időleges megállapodások kötessenek és „ne engedjék, hogy a nyugalmat megzavarják".

London. Kenworthy alezredes kérdést intézett az alsóházban a kormányhoz, mit hajlandó tenni az ellen, hogy a mozlimok ismételt megsértik a status quo helyzetet a Szentfalnál.

Az angol kormány egyikéket még a múlt hónap végén Fehér könyvet terjesztett a parlament elé a Szentfal melletti eseményekről. A jelentés a következőkben szövegi le a kormányának ebben az ügyben elfoglalt álláspontját.

"A zsidó hitközség kétségtelenül jogot szerzett arra, hogy istentisztelet megtartására a Szentfal előtti területeket igénybe vehesse, de minden mozhalm tiltakozásnál a török hatóságok úgy határoztak, hogy a fennálló gyakorlatot nem szabad eltérni és a padok és székek odavitele tilos. Az imádkozó nőket a férfiaktól elválasztó falakra nézve 1912-ben hoztak döntést. A Palesztina-kormány és a központi brit kormány azon-

a véleményen volt, hogy a mandátum 13-ik pontja értelmében olyan dologról van szó, amely körül a status quo minden körülmények között fenn kell tartani. Status quo-ként kellett tekinteni azt a jogot, hogy zsidók a Szentfalhoz menjenek imádkozni, de ide csak olyan istentiszteleti kellékek hozhatók, amelyek a török uralom idején is meg voltak engedve".

A jelentés ezután igazolni szeretné a rendőrségnek az engesztelőnapon történt eljárását és azzal végzi, hogy a kormány a kiengesztelődés szellemében hajlandó közvetíteni. Erőszakot pedig azért sem alkalmazhat, minthogy a Szentfal körüli viszály megszüntetésére vallási ügy lenne, hanem politikai és nemzeti harca születte ki.

Hadihajók fedezetével szállítanak festményeket Londonba

A holland képtárak kincseit hadihajók kísérik, az angol magángyűjtők képeit párnázott fegyveres autókön viszik a kiállításra

London, december 14. Két holland torpedóromboló érkezett a london kikötőbe, ahol egy héttel maradnak. A hadihajók egy holland gőzös kíséretében, amely a holland kormány által kikötésönzött festményeket hozza a január elején megnyitandó németalföldi képtárlásra.

A képeket több mint ötmillió fontra becsülik és közülük egyetűl a tizenhárom festményre félmillió fontra biztosították.

Az angol tulajdonosok által kölcsönzött képeket külön párnázott autókban, fegyveres kísérettel szállítják a kiállítás helyére. A kiállított képek között 268 régi mesterektől, 100 a modern hági iskolától származik. Ezenkívül kiállítanak még 200 rézkracon, illetve metszetet.

Werner Sombart erős kulturális visszaesést jósol

A kapitalizmus végén vagyunk — következik a stilustalanság korszaka

Bécs, dec. 14. (Az Új Kelet tudósítójától). Az osztrák Kulturbund megkeresésére Werner Sombart, a világhírű német közgazdász, előadást tartott a világ-gazdaság aktuális problémáiról.

Bécsről szólva, kijelentette, hogy husz évvel ezelőtt kétségtelenül az osztrák főváros volt az európai kultúra centruma. Ma azonban azzal, hogy a modern technika szükségképpen bevonult a városba, Bécs sokat szenvedett. Veleceben stilustalan a Canale Granden a motörcsónak, amely a hamburgi kikötőnek szükséges tartozéka. Bécs utcáin szintén stilustalan a modern technikával és egész külseje főleg a nyugalmas, szemlélőre és művészi kiálásra alkalmas. Berlin amerikanizáló tendenciájú és itt valóságos szükség van a modern technika minden vívmányára. Ha Ausztriát Németországhoz kapcsolnánk, ezt Ausztria föltétlenül meg kellene nyernie, mert sokat vesztené kulturális sajátosságából.

A tudás ezután a kapitalizmus fejlődéséről beszélt. Szerinte a kapitalizmus 120-150 évvel kezdődött ezelőtt és ma túl vagyunk a kapitalizmus fénykorán. A kései kapitalizmus stádiumában vagyunk a világháború után egészen új elhelyezkedési lehetőségek és formák lépnek életbe. A nemzetgazdaság az egész világon az erjedés állapotában van és a gazdasági nyomor eredményezte különösen a nyugati államokban a racionalizálás rendszerét. Németország már a háború előtt szakított a kapitalista tradíciókkal és gyári üzemeinek egy részében bevezette a modern és racionális szisztemát. A racionalizálás azonban erősen destruálja a kulturát, úgy, hogy egy átmeneti időben számítani kell erős külső és belső kulturális visszaesésre.

INGYEN ADUNK

1000.- leies készpénzvásárlásnál 1 mosóruhára való anyagot. 2500.- leies készpénzvásárlásnál egy 6 személyes damasztgarnitúrát! Már 200.- leies vásárlásnál is minden vevő ajándékot kap.

Olcsó karácsonyi nagyvásárunkon

Heller & Molnár

divatnagyáruháza
Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferdinand 15.

Mutatvány árak:

Mosórukt	Vászon és fehérnemű
Mintás mosó delének és cséponok . . . . . Lei 33.-	Fehérnemű batiszt fehér Lei 28.-
1-a Sport és tennisflanelék . . . . . " 39.-	Fehérnemű batiszt színes " 29.-
Divatmintás jöminőségű ruhaflanelék . . . . . " 45.-	Vastagszálu mosott vászon . . . . . " 33.-
Kitűnő-mosó, divat cérna barchetek . . . . . " 58.-	1-a fehérnemű chiffonok " 39.-
Csikos francia ruhabáronyok . . . . . " 85.-	6 drb. színes fértiszekendő . . . . . " 85.-
1 ingnek való 3 mtr. mintás zefir . . . . . " 125.-	6 személyes fehér damaszt-abrosz . . . . . " 190.-

6 személyes színes damasztgarnitúra 6 drb. szalvétával Lei 250.-
1 ruhára való 3 mtr. tiszta gyapju divat férfiszövet . . . . . " 780.-
1 ruhára való 3 mtr. gyapju poplin női ruhaszövet . . . . . " 780.-
Duplaszélés műselyem colin, ruhákra minden színben . . . . . " 195.-
1 mtr. egész francia finom crépe de chine . . . . . " 550.-
Perzsamintájú ágyeló szőnyeg . . . . . " 125.-

Vidékre utánvétellel küldünk!

Pékek!

Száraz tüzeléc

érkezett.

Fischer-fatelep

Gyufagyár-ucca 15. Telefon 1300. szám.

Önműködő autópumpa

megfúti gummiját egy pillanat alatt minden erőforrás nélkül.

Nem kell légpumpa többé!

Kerékpároknak és kisautóknak 2000.
Minden más méretű autókra 2500.

Képviselek kerestettek! Vizsgálatoknak nagy árendérmény. — Vezérképviselet:

Cserő Béla Arad, Gr. Alexandrescu 16.

Nagy karácsonyi szőrmevásár! Nagy karácsonyi szőrmevásár!

Minden olyan vevő, aki 5000 lejre vásárol egy gallerra való szőrmet, aki 20.000 lejre vásárol egy gyermek szőrmebundát kap ajándékba

IZRAEL JÓZSEF

szőrmeáruházában Cluj, Calea Victoriei 2. szám.

Mélyen leszállított árak mellett árusítom az összes raktáron levő szőrmeáruimat. Kérem győződjön meg olcsó áraitmról.

Nem segít az olasz aggregényadó

Mussolini 1927 január elsejétől kezdte életbe léptetni az aggregényadót. Emlékezhetünk a háború előtt a magyar állam nőülésére egyáltalában nem hajlamos állampolgárai is fizettek aggregényadót. Körülbelül egy koronát egy évre, nevésséges összeget tehát nem az egész aggregényadó-intézmények komikus színt kölcsönözött.

Amikor Mussolini az aggregényadót életbe léptette, a kevésbé beavatottak nagy szemeket meresztettek. Az aggregényadó intézménye egyáltalában nem állott összhangban az olaszok legendás szaporodásáról elterjedt felfogással. Tudni kell azonban, hogy Mussolini házassági kényszerintézménye — nevezsük így az aggregényadót — nem is annyira Olaszország déli, mint északi részére vonatkozott, ahol az életnek feltételei egész mások, mint Rómától keletre. Északon az ipar dominál, délen a földművelés és gyümölcs-termelés. Következésképpen az északi olasz kulturája, szükségletei egészen mások, mint a délie. A differenciáló okok közül nem szabad kifelednünk a klímát is, amely szintén hozzájárult két különböző életstandard kifejlesztéséhez. Az északi olasz hűsévő, a déli leginkább növényekből él, miután a klíma is erre kényszeríti már pedig a hűsévő emberiség háztartása mindenkor és mindenütt sokkal bonyodalmasabb, költségesebb volt, mint a növényevő emberé. A hűsévőknek vannak igényei, a növényevőknek elölrben nincsenek. A hűsévő társadalom szociális törvények kényszere alatt él, míg ott, hol a növényi táplálkozás adja meg az élet ritmussát, patriarkális viszonyok uralkodnak.

Ezek az ellentétek, amelyek erkölcsi téren is kiváltották a maguk reakcióját, az olasz nép szaporodásának területi eloszlásában érvényesültek igen szemléltető módon. A déliolasz, akinek nem voltak nagy igényei és nagy családja is aránylag igen olcsón tarthatta el, nem korlátozta a népességi mozgalmat. A háború előtt egyébként is Délolaszországban hallatlan olcsóság uralkodott, úgyhogy egy förtégtu család napi egy litérből kényelmesen megélt. Az északi olasz azonban, akinek életstandardja magasabb volt, nem térhetett ki ama szűkesség elől, hogy utódiának számára olyan mértékben korlátozza, ahogyan keresési lehetőségei és igyekei parancsolták. Az északi olasz részek szociális arányszáma mélyen alatta maradt Délolaszországnak, hol az öt-nyolc gyermekes család megszokott jelenség. Nemrég összeszámolták, hogy Itáliának hány hány gyermekes családja van. A különös népszámlálás eredménye számokban kifejezve tízezer volt. A tízezer család közül hetven százalék Délolaszországban lakik.

Egészen bizonyos, hogy Mussolini nagyon is jól ismeri azokat a körülményeket amelyek a déli és északi részek népességi mozgalmi közötti különbséget előidézik. Hogy mindezek elenére mégis az aggregényadóhoz folyamodott, mélyebb okokból történt. Olaszországban — és ez alól a déli részek sem képeznek

kivételt — a házasságok arányszáma csökken. Ebben igen nagy része van magának a fascizmusnak is, amely persze amikor megindította az úgynevezett fascizáló folyamatot, előre nem látható következményeit. A fascizmus ugyanis örösi munkaalakulatokat teremtett mindentől, különösen Délolaszországban, hol amekkorai utemben halad a kikötők kibővítése, vízművek létesítése, egyetemek építése, utcák kövezése. Nagy kereseti lehetőségek nyíltak, amelyek szükség-szerűen megváltoztatták a régi patriarkális élet feltételeit is. A déliolasz munkás igényei fejlődtek, másrészt igen sok esetben maga az asszony is beállott kenyér-

keresőnek. Az olasz munkás észrevette, hogy sokkal többet ér, ha a szülők pénzt keresnek, mintha törhetetlen kitartással jövendő katonákat ajándékoznak az államnak. A születések tehát csökkentek, de ugyanakkor a házasságok grafikonja is lesüllyedt, mert ma már — a drága lira és a fokozott igények mellett — a házasság nem olyan egyszerű és könnyű vállalkozás, mint volt háború előtt.

Mitsem használt, hogy kiváltás az aggregényadót. Az anyakönyvvezetőknek nem akadt több dolguk, sőt, egyre kevesebb házassulandó jelentkezett. Mussolini túrta egyideig az olasz állampolgárok

szabotázását az anyakönyvi hivatalnál szemben, míg végre megunt és elhatározta, hogy az aggregényadót kétszeresére emeli fel. Egészen biztosan nem tudjuk, hogy az aggregényadó mennyi Olaszországban, állítólag elég tekintélyes összeget tesz ki, mindazonáltal a szigorúbb rendszabályozásnak sem lesz hatása. A házasság ma még jobban függ gazdasági okoktól, mint régebben és ezek az okok különösen Olaszországban nem könnyűek, hogy az igen korai nőüléshez szoktatott olasz férfigenerációt az anyakönyvi hivatal megátogatására felbátorítsa.

Macdonald az újabb háború veszedelméről

Az angol munkáspárt vezére szerint a Kellogg-paktum légvár

Páris, december 14. Macdonald volt angol miniszterelnök, az angol munkáspárt vezére, hétfőn este nyilatkozott a párisi sajtó képviselői előtt az aktuális politikai kérdésekről. A francia-angol flottaegyezménnyel kapcsolatban annak a nézetének adott kifejezést, hogy a nagy titokban megkötött flottaegyezmény senkinek sem lehet javára. A Kellogg-paktumot Macdonald legvárnak gondolta, amely csak akkor válik valósággá, ha a földön is biztosan meg lesz ala-

pozva.

A luganói tárgyalásokkal kapcsolatban Macdonald kijelentette, hogy először a jóvátételi kérdést kell rendezni és csak aztán lehet szövegre hozni a Rajna-terület kiürítésének kérdését.

Az általános politikai helyzetről Macdonald úgy nyilatkozott, hogy Európában ma bizonyos felületen a békénemlő és a bizalom, amely súlyos veszedelmeket rejt magában.

Ha az európai nemzetek egymáshoz való viszonyában az a békénemlő megmarad, akkor hamarosan újra háború lesz — mondotta Macdonald. A népeket szüntelenül békére kell unozni.

Ha Franciaország, Anglia és Németország megegyeznek egymással, akkor Európa békéje biztosítva lesz és ezután az európai hatalmaknak Amerikával is meg kell egyezniük, hogy az egész világ békéjét biztosítsák.

Sir Robert Chancellor, Palesztina új főkormányzója elfoglalta hivatalát

Palesztina egész lakossága osztatlan lelkesedéssel fogadta az új főkormányzót

(Jeruzsálem, december 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagybritania új palesztinai kormányzója, Sir John Robert Chancellor december hatodikán Jeruzsálembe érkezett, ahol átvette hivatalát. Az új kormányzót Palesztina lakossága minden rétegének reprezentánsai üdvözölték.

A hivatalos fogadtatás a Jaffa-kapu előtt zajlott le. A kormány, a polgármester, a magas klérus, a cionista executive, az ország előkelőségei, a konzuli testület, iskolásgyermek, cserkészcsapatok, rendőrség és a különböző egyházak papjai jöttek a kormányzót üdvözölni. Azonkívül a lakosság ezrei sereglettek össze, hogy tanúi lehessenek a fogadtatásnak. A házak lobogódiszt öltöttek és több helyen diszkaput állítottak föl. Sir Chancellor a polgármester arab üdvözlő beszédére angolul válaszolt.

Arany-, ezüstbevéltás!

Legelőször beszerzési forrás órákban, ékszerekben, valódi ezüst tárgyakban, u. m. gyertyatartók, menörák és hasonló dísz tárgyakban

Grünfeld ékszerésznél
Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Wes. M.-u.) 21.

Nagy raktár alpaca és kina ezüst tárgyakban.

Az üdvözlések után a kormányzó az anglikán katedrálisba vonult, ahol rövid imát mondott. Innen a kormányzósági palotába hajtatott, ahol letette a kormányzói és a főparancsnoki esküt, majd mint palesztinai megbízott is tett esküt.

Az egybegyűlt notabilitások előtt Sir John Robert Chancellor közölte munkaprogramját. „Szentseges földatomnak tekintem, hogy a palesztinai adminisztrációt a mandátum határozatainak szellemében a lakosság részvételével és annak érdekében vezesse. A gazdasági depresszió periódusa után, mely ennek az országnak minden barátjában őszinte rokonzást keltett, a jövőnek biztató kialakulását lehet remélni.”

Sir John Robert Chancellor kijelentette továbbá, hogy minden figyelmét az ország természetes kincsei kiaknázására és fejlesztésre fogja összpontosítani. A kormány minden magánvállalkozást támogatni fog és a gazdasági föllendülést külön akciókkal is szolgálni kívánja. Támogatni fogja mindazokat a rendelkezéseket, amelyek az ország lakosságának gyarapítására irányulnak, hogy ezen a révén a régi lakók jóléte emeltesse.

A kormányzó végül az egész lakosság hazafiságára appellálva kijelentette hogy erős hittel hisz az ország nagy jövőjében.

A héber és arab sajtó meleg üdvözlő

cikkeben köszöntik a kormányzót és ezuttal is az arab illetve zsidó követeléseket hangsúlyozzák. Az arab sajtó egy palesztinai nemzeti kormány kinevezését követeli, míg a héber sajtó jóvátételt követel mindazokért az igazságtalanságokért, amiket az utóbbi években a zsidóság ellen elkövettek.

1. sz. fiók: Str. Memorandului 25.
2. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 32.
3. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 77.
Ünnepi kalács, diós, mákos patkó, naponta 3-szor friss vajassütemény házhoz szállítva!

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁRI!

- 1 m. Opál batiszt minden színben L 29.-
- 1 m prima tenniszflanel " 33.-
- 1 m. mosó delain " 29.-
- 1 m. seffir férfingre " 39.-
- 1 m. francia crepp, pongyolára " 39.-
- 1 m. velour flanel pasztel színekben " 48.-
- 1 m. mintás cérna barchet " 49.-
- 1 m. 145 cm. széles lepedővászon " 88.-
- 1 vég 10 méteres prima mosottvászon " 290.-

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyruházában Cluj.

Szőnyegek, függönyök, butorszővetek, diványtakarók óriási választékban.

- 1 m. prima vászon fehéreneműre " 39.-
- 1 ruhára való bársony minden színben " 235.-
- 1 női ruhára való mintásszövet barchet " 135.-
- 1 férfi ingre való seffir 3 méter " 117.-
- 1 m. tiszta selyem francia crep de schin pasztel színekben " 550.-
- 1 6 szem. kávésgarnitúr 6 szalvétával " 250.-
- 1 férfiruhára való 140 cm. széles szövet komplett hozzávalóval " 1290.-

Karácsonyi ajándéku egy ruhára való kelmét adok minden vevőnek, aki 1000 leis készpénzvásárlást eszközöl.

Fenti kedvezmény vidéki utánvételes megrendelésekre is érvényes!

Nagy maradékvásár!

Nagy maradékvásár!

Külön Románia (Bucuresti-B)

Uj Kelet tudós... különösen tisztességtelen elharapódzása... legál... vetőbb érdekei... seny főleg hárszokott megnyi... kereskedelem, konkurrens... formájában. A az összes keres... óta hirdetnek... nyel. A védje... is mintegy 10... bíróságokat, fő... közására. Az mégis legnépsz... telen versenye... jelennek meg

FEJET A MELLRE!

Amikor az ember tudja, hogy az idegen városban van valakije, ha csak olyan valaki is, akivel valamikor a fáraók idejében kéz a kézben állott a tenger közepén, kétoldalt a hullámfallal, már megváltozott az érzése. Elmúlik az egyedülvalóság nyomasztó unottsága és a város ujszerű dolgai fokozottan érdekessé válnak: az ember arra igyekszik, hogy minél tartósabb impressziókat szerezzen az új helyről, erzi, hogy lelké gazdagságát gyűjtött össze, ha új arcképeket lát, új mozgásokat. A házak, amik mindenütt elvágó kőből, vagy teglából és vakolatból állanak, sajátos formájukkal, külső elhelyezkedésükkel és belső berendezésükkel életet nyertek és az idegen szemlélő lelkébe élményként vetnek horgonyt.

David Florentin úrtól ahogyan elváltam, a szülői és is felhagyott, kisütött a nap, az uccai boltosok bevonták pompáikat, friss élet pezsgött mindenfelé. Szalonikit mintha kieserlítették volna. Most vettem észre, hogy mindenütt nagy, nyitott ablakokon levegő járja át a lakásokat, mindenki kint volt udvarán vagy a tereken, vagy az uccákon, mindenki kereskedett valamivel, a kisiparos is, akinek műhelye ott áll az uccai fronton, inkább boltos, mint mesterember. Egy széles városra, aminek érdekessé templomai vannak, hatalmas hegydombon épült régi részei, fehérítő nagy vára, Nagy Sándort dicsőítő kapuja, üres telkeken heverő régi oszlopai. Erre a városra szórt a sugarait a nap tavaszi, enyhe melegséggel. Látszott, ezek itt bajukból nehéz gonddal kikászolódo, igyekvő emberek, mindenkinek a homlokán ott felhőzött a megelhetés gondja.

Ezernyi embert újra telepítettek rövid hónapok alatt a fölépítetlen városba, telezsufolták a lakásokat és akiknek kórházban már nem tudtak férőhelyet adni, azokat barakkokban helyezték el, a Felsőváros tövében, ahol ilyen módon egy új faváros keletkezett, egészen érdekes karakterrel.

Íde néztem el először, de az óváros az ő közelségével, tarkaságával, érdeségeivel felvonzott. Ösztönös kíváncsiság vitt a magasba, házak közé, amikre cserepes korongot raktak a törökök, talán azért, hogy a lakóhelyük visszamlékeztesse őket régi idők sátraira.

Íde mentem először, jól kikövezett utakon, amelyeken nemcsak öszvérek és teherhordó csacsik, hanem széles autók is biztonságosan haladtak. Hamvas régiségükben hagytak ott sok mindent a törökök, sőt a dönmék is, ama Sabbataj szektárius hívei, aki itt Szalonikiben kezdte történelmi pályafutását, ide jött át Szmyrnából a tizenhetedik századnak abban a korszakában, amikor némely nagyvezír a zsidókon töltötte ki a mellőzöttség fölött érzett haragját és amikor Európa másik részén ukrán lázadók töre elől tömegekben futottak zsidók a török birodalomba.

Akkor jött Sabbataj az ő gyönyörű férfiaságában, kellemes, magával ragadó beszédével és azzal a varázslatos énekhangjával, amivel körüljárta a várost és maga után hőmpölyögtette a megváltás után szomjuhozó zsidó szegénységet. Berajzoltam magamban ezt a Sabbatajt az ő fiatal, szentséges rajongásában a városba, épen ide, ahol még nem is olyan régen ezrével éltek a hívei. És amint köszölgatok és né-

zem a házakat kiugró erkélyükkel, falólójukkal az ablakok előtt, nehogy parázna szemek meglássák a mohamedán ember szentségét, az asszonyt, valahol fönt, egy domb taréján, nagyon megkapó, pittoreszk jelenséget látok. Öshaju, kecskeszakállas férfi állott az uccán, a háttérben egy régi bizánci templom, vörös téglával és világoskék díszítéssel. Az ember balkezeében valami edényféle volt, a jobbával erősen habart benne valamit olyan pózban, mintha beszédet tartana a néphez, vagy rohamra buzdítana egy regimentet.

Ahogy közeledtem feléje, láttam, hogy borbélymester, aki habot vert. Olyan mélyet hajolt és olyan finomat mosolygott, hogy lehetetlen volt be nem térni a műhelyébe. Az éles, jó szimatjával megérezte, hogy idegen vagyok, angolul, majd németül üdvözölt és nyomban közölte, amiről különben már az uton értesültem, hogy a görög építész, a görög kereskedő, a görög hajós és a görög vendéglős; a legjobb a világon.

De pillanatig se tessék elfelejteni, hogy a görög fodrász második helyen áll. Első az olasz, aztán jövünk mi. Ez a ház, amint látni méltóztattik, kérémm alázatosággal, a legrégibb épületek egyike abból az időből, amikor Szalonika a bizánciaké volt, tessék csak nyugodtan ülni, mihelyt befejeztem a hajnyírást, azonnal megmutatom a házat, nevezetességek, nagy nevezetesség, olyan, hogy uraságod büszkén fogja otthon akár a kerek családi asztal mellett, akár a törzsasztalnál a vendéglőben elmondani, mit látott és mit tapasztalt itt nálam, kérémm. Régi a ház, de nem az a fontos, hanem az, hogy aki itt lakott ősidők óta, tanyszer ezen a hegyen görög istenek is nyáztak, az az én családom volt. Mert ne tessék feledni azt sem, hogy a mi mesterségünk a legősibb mesterségek egyike a földön, legősibb és legtartósabb. Valamikor sebészek voltunk. Valamikor? Nemrégiben még magam is felszerkedtem, megvannak a szerszámjaim is ősi számszámok, kérémm, meg fogom mutatni őket!

Sietett befejezni a hajamat, nem volt nehéz dolog egy ilyen tar koponyán Lemosott, alaposan körülisztogattott, száraz levegőt fújtattott rám, igazán be akarta bizonyítani, hogy a görög fodrász második helyen áll a világon.

Akkor aztán régi tárgyakat mutatott a hátsó szobákban, ami édeskeveset érdekelt, majd az udvaron át egy mélyebben fekvő tág és kerek szobába kísért, valami gyülekező terembe, közepén emelvény, elől kicsiny, könnyen kivihető, könnyen eldugható székény. Koronglámpák, mint a mecsetekben csüngöttek le a kupola különböző pontjairól.

— Ez, tessék látni, ez egy nagyon nevezetes hely és meg fogja tudni, mihelyt megmondom, hogy mi esoda — szölt egészen bölösen a jó borbélymester, aki megállott, abbahagyta sűrű gesztusait, sőt fölbe kulesolta két karját és pillanatokra leeresztette mellére a fejét.

Póz volt-e, vagy őszinte megajándékoság, ezt nem lehetett megállapítani, mert a szemét lezárta, apró szakállal élénken fehérlett a fekete bohém nyakkendő fö-

lött, csak a hosszú fekete tájár hányzott és hodzsának néztem volna.

Suttogva beszélt azután.

— Uram, itt, ebben a teremben egy török szekta, akiket a zsidók dönméknek, vagyis árulónak neveztek, itten ez a szekta tartott titkos összejöveteleket. Ezek az emberek mohamedánok voltak kifelé, de igaz zsidók voltak, hitemre mondom, igaz, jámbor, hívő zsidók voltak a lelkükben. Itt láttak a környéken, az apám, a nagyapám, a dédapám, az úkapám, az őseim mindannyian ragaszkodtak hozzájuk, a bizalmasaik voltak, dacára, hogy a mohamedán önményt és görögöt nem szívtelt soha.

— Hisz ön a telepátiaiban? — kérdeztem.

— Föltétlenül hiszek, minden körülmények között hiszek benne, sőt meg vagyok győződve róla, hogy egykor talán nem is a messze jövőben, megtalálják a szert, aminek segítségével mindenki nemcsak megsejteni fogja a távolban történőket, hanem egész éleslátást fogja. Hogyne, uram...

Meg kellett fékezmem az öreg rezgő szakállt, mert egy tudományos előadás akart belém eresztetni az okkultizmusról.

— Hagyjuk ezt későbbre — mondom — most maradjunk a tárgynál. En, mielőtt idejöttem magához, éppen arra a Sabbatajra gondoltam, akik ezek a dönmék a messiásuloknak tartottak. Egész idő alatt ő járt a fejében és most lássát!

(Folyt. köv.)

ANTON ROSENZWEIG
Cluj, Piata Mihai Viteazul 37-38.

Héber könyv, gyapjú- és selyemfészek, valamint rituális cikkek nagykereskedése.

Nagyban és kicsinyben Alapított 1890-ben.

ספרים נראים אנדרלונג אונד סליח פאכריק סניעדערלאנג עננראם אונד ענדע סאיל נע נרינדעט 1890

Művészi Blondel keretek!

Elvállalom kézmunkák montirozását, régi keretek aranyozását és javítását, Estenként állandó kiállítás.

Somlyai Mihály Cluj, Strada Iulia Manu 7. sz.

LITHYNIA Gyógyvíz!

Paptamási ásványvíz!

Gyomor-, vese-, hólyag-, epe- és csuibanalmak legjobb orvossága. Képviselet: DACIA víztelep-üzem, Cluj, Calea Regele Ferdinand

Palesztinai legfinomabb fajborokat

— de olcsóbbakat is — eredeti üvegekben csomagolva, valamint a legszigorubb rituális szabályok szerint készített pászkat

מנות ארץ ישראל אמילו למחרון מן המדרון

a palesztinai főrabbinátus Hechserjével szállit eredeti egy kilogrammos csomagokban bármily kis mennyiséget: „Hamizrach“ palesztinai termékek és műipari cikkek behozatali irodája. Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10. Kérjük a megrendelni óhajtokat, hogy megrendeléseiket minél előbb küldjék be, hogy a szállitás a kellő időben megtörténhessék.

Mottó: Erez Jisrael bora elhozza neked a Galutba a Karmel balzsamos illatát. Erez Jisrael pászka elhozza neked a Galutba az Émek zamatait és a széder szent estéjén ölelkezik lelked felszabadult testvéreiddel, akik az ország felszabadításának fenséges munkáját végzik. Így, csak így valósíthatja meg a Zöman cherutenu — a szabadság ünnepe — igazi megünneplését.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések di a előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbitunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva

Oradea, Str. Nicolai Iorga 19.

Zöldfa-u. Mérsékelt árak. Kütető házikonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményü bubi, transzformatio, poschtise **parókákat**

Hat hónapos villanyos ondolálás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10**

27 éves bukovinai fiatalember, izraelita vallásu, ezidőszert Erdélyben állásban, azon hölgy ismeretséget keresi, ki hozzásegítené, legnagyobb vágya, orvosi diplomája (négy évi) eléréséhez. Leveletek „Hozomány” jellegre a lap kiadóhivatala továbbíto. 1402

Keresek műhelynek alkalmas 200 m² nagysáeu helyiséget, lehet külvárosban is. Ertekezni a kiadóban.

Diszkrét különbejárati uccai butorozott szoba kiadó Uj-ucca 10. szám. 1404

Keresek jókarban levő 200 literes szeszes vasbordokat megvételre. Ajánlatok a legolcsóbb ár es a minőség megjelölésével Berger Bernat Satumare, Hóstanc 2. címre küldendők. 1401

Mérlegképes könyvelő, német-magyar tevélező, azonnali belépésre állást keres. **Orakönyvelést is vállal.** Megkeresések „Mérlegképes” jellegre keretnek. 1357

Eladó nagy házas- telek kerttel, belváros- hoz közel, gyártelepnek vagy lakatnak alkalmas. Cím a kiadóban. 1403

olcsó árban b. f. o. adó. Csaba-ucca 21. Megtekinthető a délelőtti órákban.

Figyelem!

Ajánlok Erdélyszerte elismert tisztán kezelt és frissen olvasztott

libazsirt, libabört és füstölt húst 5 kg.-tól kezdve, a legolcsóbb napi árak mellett.

Friedmann M., Oradea Nagypiac-tér 11 sz.

*****

*Olcsó gramafon és legjobb lemezek a „Safuth”-ban Cluj. P. M. Viteazul. Kérjen ingyen katalógust.

KIADÓHI Str. SZERKES Ejjeli ELŐFIZET Ejjész Félv Négye Egy h IX évfol 1928 De * 56

Bolivia

— Kü

Genf alpes hajlata alá n sztárjai és k zai a szándé a déli égájj el. Ezt a bék ratlan esemé mény, ami f próbára a n livia mozgós szédja ellen.

E két exo lam gyűlölkő lektani hátte merjük pontó amerikáról lé nem is fonto ban forradalo talának okok

A konfliktu sze azzal ke Paraguay is már pedig a küil nem lehe a békeszerző legalább is e

Bolivia és az már a há ténni szokott, tek ezekről a gan mozgósít verekednének összes lehető talán már a h ia dicsérné M nak és Cham jut — a saját nevében tilt nek Bolivia nak. De bizo éberség, ime, szövetséget is nyel járt: Bo vetség békíté

Kétségtelen tos fordulat. szövetség ur tudják, legalá ban tudniok, hasem gondo megakadályo mért égisze a nagyobb fegy a bot is első csesség. meg kat is. Bolivi molyan vehe fizmust. Lett nem vette vo

Mindegy. lam, ha Déla szatot valósá látszat válna kor talán vo a népszövets

„Osztrák n Müller-Frank tőbankéton. E